

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **D. H.,** zastoupený JUDr. Martinou Čejkovou, advokátkou se sídlem Václavské náměstí 828/23, Praha 1, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje,** se sídlem Velká Hradební 3118/48, Ústí nad Labem, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 7. 2016, č. j. 2734/DS/2016, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 16. 4. 2018, č. j. 75 A 23/2016 – 44,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 19. 7. 2016, č. j. 2734/DS/2016 (dále jen „napadené rozhodnutí“), bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Litvínov, odboru správních evidencí (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 6. 4. 2016, č. j. OSE/14801/2016-17, jímž bylo rozhodnuto, že žalobce spáchal přestupek podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“) tím, že dne 18. 1. 2016 v 15:50 hodin v Litvínově, v ulici Mostecká, jako řidič motorového

vozidla Audi A6 AVANT KOMBI, registrační značky X (dále jen „vozidlo“), nedovoleně zastavil u vlakového a autobusového nádraží, aby umožnil příchod ze zastávky MHD nezjištěného muže a jeho nastoupení k sobě do vozidla, a nerespektoval svislou dopravní značku B28 „Zákaz zastavení“ s dodatkovou tabulkou E13 s textem „Mimo MHD“. Za to byla žalobci uložena pokuta ve výši 2000 Kč.

[2] Proti napadenému rozhodnutí podal žalobce dne 1. 8. 2016 ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) žalobu, jíž se domáhal zrušení napadeného rozhodnutí i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Krajský soud v záhlaví označeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) shledal žalobu nedůvodnou a zamítl ji.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

[3] Kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci krajskému soudu k dalšímu řízení. Stěžovatel tvrdí, že se nemohl dopustit přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu, neboť byl nucen okamžitě zastavit vozidlo z důvodu technické závady, která se prozatím projevila rozsvícením bezpečnostní kontrolky oleje na palubní desce vozidla, aby tím předešel případnému riziku ohrožení bezpečnosti své i ostatních účastníků silničního provozu. Toto jeho jednání nevykazovalo znaky přestupku, jelikož jednal v krajní nouzi ve smyslu § 2 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „zákon o přestupcích“). V jeho jednání tedy nelze spatřovat naplnění ani formální ani materiální stránky přestupku, neboť takové nezaviněné jednání žalobce bylo zapříčiněno technickým stavem jeho vozidla, které vykazovalo závažnou závadu.

[4] Jako vadu řízení pak stěžovatel označuje postup správního orgánu prvního stupně, který při rozhodování o přestupku vůbec nevzal v úvahu důvody, které stěžovatele vedly k zastavení vozidla v působnosti značky B28 „Zákaz zastavení“, a to i přes to, že tyto důvody opakovaně sděloval jak při jednání se strážníky Městské policie Litvínov, tak při následujícím projednávání přestupku správním orgánem prvního stupně. Rozhodnutí o spáchání přestupku bylo učiněno v podstatě pouze na základě svědeckých výpovědí strážníků. Přitom zůstalo zcela opomenuto, že existuje okolnost vylučující protiprávnost jednání stěžovatele.

[5] Při zkoumání odpovědnosti za přestupek je však správní orgán povinen zjišťovat naplnění formální i materiální stránky přestupku, neboť se musí jednat o jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti. Správní orgány v tomto případě však vycházely pouze z toho, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti. Z pouhého naplnění formálního znaku přestupku zaviněným jednáním fyzické osoby však nelze vždy dovodit také naplnění materiálního znaku skutkové podstaty přestupku, a to z důvodu možné existence dalších významných skutečností, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti.

[6] K prokázání rozhodných a sporných skutečností přitom mohla být využita svědecká výpověď osoby, která přistoupila do vozidla stěžovatele a která byla o defektním technickém stavu vozidla informována. Taktéž mohlo být zadáno zpracování znaleckého posudku k vadnému technickému stavu vozidla a potenciálně nejvhodnějšímu způsobu řešení takové situace, což by vedlo ke zjištění, zda v tomto případě byly či nebyly naplněny všechny podmínky krajní nouze. V důsledku tohoto pochybení a nedostatečného prošetření okolností případu nebyla správně zjištěna skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel.

[7] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že ačkoli je stěžovatelem tvrzený skutkový stav popsán souvisle, tento popis neodpovídá skutečnostem, které byly zjištěny v rámci řízení před správním orgánem prvního stupně. Vzhledem k tomu, že tato tvrzení nemají oporu v provedeném dokazování a nesvědčí o nich žádné zjištěné skutečnosti, jeví se jako účelová.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud konstatuje, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je zastoupen advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[9] Důvodnost kasační stížnosti vážil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), přičemž žádnou takovou vadu neshledal.

[10] Stěžovatel v kasační stížnosti předestřel argumentaci, podle níž mu správní orgány přičítaly odpovědnost za spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona o silničním provozu, ačkoli jeho jednání bylo ve skutečnosti jednáním v krajní nouzi ve smyslu § 2 odst. 2 zákona o přestupcích, jak je podrobně vylíčil v kasační stížnosti a předtím v žalobě. V tomto směru tedy jde o zpochybňování skutkového stavu, ze kterého správní orgány vycházely a který považovaly za prokázaný způsobem, o němž neměly důvodné pochybnosti. Zjištění tohoto stavu věci se opírá o výpovědi strážníků, kteří byli přítomni stěžovatelovu jednání v tomtéž místě a čase.

[11] Krajský soud k tomu, co bylo správními orgány vyhodnoceno jako stav věci, v bodě 63 odůvodnění napadeného rozsudku uvedl (zvýraznění doplněno): „ (...) *z výpovědi městských strážníků, ani žalobce při seznámení s podklady před vydáním rozhodnutí, ani z jeho následně zaslaných písemných vyjádření nevyplývá, že by žalobce z vozidla vystoupil, a to ani proto, aby zkontroloval olej a případně ho dolil, což byl ostatně jím tvrzený důvod zastavení motorového vozidla. Prvoinstanční orgán neměl důkaz prokazující technickou závadu na vozidle, a proto dospěl k závěru, že argumentace žalobce zastavením vozidla pro technickou závadu je účelová. Soud považuje za stěžejní, že ani žalobce sám netvrdil, že ze zastaveného vozidla vystoupil. Argumentace žalobce zastavením pro technickou závadu na vozidle je podle názoru soudu vyvrácena samotným jednáním žalobce, který z vozidla nevystoupil a neoznačil místo výstražným trojúhelníkem, jak mu ukládá ust. § 26 odst. 3*

zákona o silničním provozu. Svým jednáním (nevystoupením z vozidla) tak zavdal žalobce příčinu k projednání přestupku i za předpokladu, že by v době projednání dopravního přestupku se strážníky trval na důvodu zastavení pro technickou závadu na vozidle. Za dané situace se argumentace žalobce skutečně jeví jako účelová, a to i vzhledem ke skutečnosti, že pokutový blok je všemi strážníky (městskými i státními) vypisován až v případě souhlasu přestupce s projednáním přestupku v blokovém řízení. V opačném případě je nelogické přistupovat k vypisování pokutového bloku, když by blokové řízení nemohlo být řádně ukončeno, a jednání, které je žalobci kladeno za vinu, by bylo rovnou postoupeno příslušnému orgánu k projednání ve správním řízení. Žalobce si také protiřečí, neboť uvedl, že na závěr blokového řízení byl vyzván k odjezdu, a nikoliv ke kontrole oleje. Soudu se zdá nepravděpodobné, že by v případě, že by žalobce v blokovém řízení tvrdil strážníkům, že vozidlo zastavil z technických důvodů, a nikoliv z důvodu nabírání známého, byl vyzván k odjezdu s vozidlem vykazujícím technickou závadu."

[12] Krajský soud se tedy zabýval tím, jaký skutkový stav vzaly správní orgány v řízení za prokázaný a jak se stěžovatelova argumentace jeví ve vztahu k těm jednotlivostem skutkového stavu, o němž nepanují pochybnosti ani ze strany stěžovatele. Tyto nesporné součásti skutkového stavu přitom důsledně porovnal s obsahem žalobní argumentace. Otázkou, nakolik zjištěný skutkový stav věci odpovídá stěžovatelem namítanému jednání v krajní nouzi, se tedy krajský soud zabýval stejně jako žalovaný v napadeném rozhodnutí a vždy přitom uvedl, proč považuje stěžovatelovy námitky proti zjištěnému stavu věci za liché, mylné či vyvrácené a skutečnosti jím předestírané za nerozhodné, nesprávné či jinými řádně provedenými důkazy vyvrácené (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44).

[13] Stěžovatel ani v kasační stížnosti ani v řízení o žalobě či v odvolacím řízení krom svého vlastního popisu skutku neoznačil nebo nenavrhnul takové důkazy, které by jakkoli popíraly soudem dovozené dílčí závěry ohledně účelovosti stěžovatelovy obhajoby. Stěžovatel pochopitelně nenese žádné důkazní břemeno v řízení, které je svou povahou trestním obviněním ve smyslu čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále „Úmluva"), nicméně nic mu nebránilo na podporu svých tvrzení uvést alespoň ty důkazy, které věrohodnost jím líčené krajní nouze posílí, nepřímo či přímo prokážou, pakliže mu bylo zjevné, že postupně zjišťovaný stav věci nijak nereflektuje ty aspekty, které mohou vyznívat v jeho prospěch.

[14] Stěžovatelem tvrzený průběh událostí zůstal i v řízení před krajským soudem zcela rozporný s jeho vlastním jednáním v době, která by jinak odpovídala době průběhu blokového řízení, pokud by bylo dokončeno. Ačkoli nesouhlasí s tvrzením ve výpovědích strážníků, že motor vozidla byl po celou dobu jeho zastavení v chodu, nepopírá, že opakovaně zapínal a vypínal běh motoru, který měl vykazovat závadu na mazání intenzity krajní nouze, a nakonec z místa s vozidlem odjel. To samo o sobě posiluje dílčí závěr o průběhu skutkového děje, že stěžovatel nezastavil vozidlo v důsledku krajní nouze znemožňující chod motoru vozidla pro závadu na jeho mazání. Kromě toho neučinil ani žádný úkon, který by alespoň nepřímo prokazoval plnění jeho zákonné povinnosti umístit výstražný trojúhelník po dobu, po kterou by přerušil jízdu pro závadu na vozidle. Z jednání stěžovatele v době zastavení vozidla, které bylo ve správním řízení prokázáno a které stěžovatel nerozporuje, není zřejmé ani to, že by z vozidla vůbec vystoupil či

vystoupit chtěl ať už za účelem předejití možným následkům závady na mazání motoru či umístění výstražného trojúhelníku. Tyto závěry navíc podporuje i okolnost, že stěžovatel o tvrzené závadě vozidla nezpravil strážníky městské policie, kteří vůči němu prováděli úkony obvykle prováděné v blokovém řízení, ačkoli spolu oboustranně komunikovali.

[15] Jako správné a zákonné hodnotí Nejvyšší správní soud i dílčí závěry krajského soudu, že o účelovosti stěžovatelovy žalobní (a nyní i stížní) argumentace krajní nouzí svědčí i vypsání pokutového bloku na pokutu na místě zaplacenou jedním ze strážníků. Vyznačení, komu, kdy a za jaký přestupek byla pokuta v blokovém řízení uložena, je na místě teprve tehdy, pokud je přestupek spolehlivě zjištěn, nestačí domluva a obviněný z přestupku je ochoten pokutu zaplatit. Okolnost, že jednomu ze strážníků bylo předáno 100 Kč před vypsáním pokutového bloku, zcela podporuje průběh projednávání přestupku popsaný ve výpovědích obou strážníků a nepřímo tedy rovněž podporuje logický závěr, že stěžovatel přinejmenším z počátku průběhu projednávání přestupku nerozporoval, že jeho přestupek byl spolehlivě zjištěn. To ostatně po věcné stránce skutkového stavu nerozporoval ani tehdy, když odmítl připojit svůj podpis na již vypsaný pokutový blok. Odmítnutí podpisu totiž nijak nevázal na eventuální krajní nouzi tvrzenou až později v dalším průběhu správního řízení, řízení o žalobě i v tomto řízení o kasační stížnosti.

[16] Shora popsané hodnocení skutkového stavu krajským soudem sice vyplývá z výpovědí strážníků, které po celou dobu správního řízení stěžovatel rozporoval, nicméně je souladné i s jeho vlastním vyjádřením ze dne 30. 3. 2016, tedy z doby před vydáním rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. V něm stěžovatel výslovně uvádí: „*Blokové řízení jsem měl za vyřízené zaplacením blokové pokuty. Strážník mě na místě neupozornil, že bez mého podpisu a bez převzetí části pokutového bloku není blokové řízení ukončeno. Následně jsem se zeptal strážníka, jestli je to už vše, strážník mi to potvrdil, vrátil mně doklady a vyzval mě k odjezdu. Vzhledem k tomu, že mně nenabídl vrácení stokoruny, tak jsem považoval za uzavřené řízení. (...) Tím, že jsem byl vyzván k odjezdu, tak jsem dolil olej až za městem Litvínov (...)* “

[17] Krajský soud pak v kontextu výše uvedených dílčích závěrů vyhodnotil i okolnost, že po nedokončení blokového řízení byl stěžovatel vyzván strážníkem k odjezdu, a nikoliv ke kontrole oleje. Obsah této výzvy dle krajského soudu činí nepravděpodobným, že by stěžovatel již v blokovém řízení tvrdil strážníkům, že vozidlo zastavil z technických důvodů. Toto hodnocení krajským soudem je tedy jen dílčím závěrem, který pouze posiluje jiné dílčí závěry ohledně skutkového stavu věci, které jsou s ním v souladu.

[18] V tomto směru je třeba akcentovat, že skutkový stav věci tak, jak je popsán prvostupňovém rozhodnutí a v napadeném rozhodnutí, vychází pochopitelně především z výpovědí městských strážníků. Nelze však rovněž přehlédnout, že správní orgán prvního stupně poskytnul stěžovateli adekvátní prostor pro uplatnění jeho procesních práv, a to jak umožněním účasti na výslechu obou strážníků (čehož stěžovatel nevyužil), tak výslovným dotazem, zda chce na podporu svých tvrzení navrhnout jako nezávislého svědka svého známého, který při zastavení přistoupil do vozidla. Na tuto otázku správního orgánu prvního stupně pak stěžovatel odvětil, že nevidí důvod předvolat za svědka svého známého, jak je rovněž zřejmé z jeho vlastního vyjádření ze dne 30. 3. 2016.

[19] Správní orgán prvního stupně tedy rozhodoval o stavu věci zjištěném bez výpovědi blíže nespecifikované osoby, která přistoupila do vozidla během zastavení, a to v situaci, kdy stěžovatel byl obeznámen s kompletním obsahem spisu, tedy i s jednotlivými obsahy výpovědí obou strážníků, jež neobsahují žádné zmínky o okolnostech uváděných později stěžovatelem jako krajní nouzi. Takto zjištěný stav věci se následně stal předmětem právního posouzení ze strany správního orgánu prvního stupně. Žádný ze správních orgánů přitom nepovažoval skutkový stav věci za nedostatečně zjištěný ani přes výhrady stěžovatele.

[20] V tomto ohledu nepovažuje Nejvyšší správní soud za vadu řízení na straně krajského soudu nebo správních orgánů, pokud stěžovatel nevyužil respektované možnosti podpořit svá tvrzení o krajní nouzi svědeckou výpovědí osoby, která do vozidla přistoupila, a tuto možnost své obhajoby nevyužil ani v řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí vedeném krajským soudem – to vše za situace, kdy jednotlivé aspekty tvrzení o krajní nouzi byly vyhodnoceny ve vzájemných souvislostech s výpověďmi strážníků a dalších listin obsažených ve správním spise.

[21] Naplnění formální stránky přestupku stěžovatele tedy krajský soud dovodil z prokázaného zastavení vozidla v působnosti dopravní značky B28 „Zákaz zastavení“ s dodatkovou tabulkou E13 s textem „Mimo MHD“ stěžovatelem. Stejně tak se krajský soud zabýval otázkou naplnění materiální stránky přestupku. Dospěl přitom k závěru, že *„jednání žalobce nevykazovalo takové okolnosti, které by vyloučily porušení nebo ohrožení právem chráněný zájem společnosti nad dodržováním dopravních předpisů, neboť v řízení nebylo prokázáno, že s vozidlem zastavil v působnosti dopravní značky zákaz zastavení z technických důvodů.*“ Není přitom důvodná stěžovatelova kasační argumentace, že by snad zůstalo zcela opomenuto, že existuje okolnost vylučující protiprávnost jednání stěžovatele. Krajský soud se dostatečně, srozumitelně a logicky správně zabýval všemi aspekty tvrzené krajní nouze stěžovatele, jak je uváděl v žalobě i v kasační stížnosti. Bylo naopak zřejmou snahou krajského soudu zkoumat, zda se k okolnostem stěžovatelova jednání, jež naplnily formální znaky skutkové podstaty přestupku, nepřidružily další významné okolnosti, které by vyloučily, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, tedy zda takové jednání stěžovatele nemůže být označeno za přestupek, či nikoli ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2005, č. j. 6 As 65/2004 – 59.

[22] Pokud tedy stěžovatel až v kasační stížnosti namítá, že k prokázání rozhodných a sporných skutečností mohla být využita svědecká výpověď osoby, která přistoupila do vozidla, nebo mohlo být zadáno zpracování znaleckého posudku k vadnému technickému stavu vozidla, opomíjí skutečnost, že tyto důkazní prostředky mohl navrhnout nejen po celou dobu správního řízení o přestupku, ale i po celou dobu vedení řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí. Těchto možností nevyužil, ačkoli mu v tom správní orgány ani krajský soud nijak nebránily, ba naopak „neviděl důvod“ pro svědeckou výpověď osoby, která přistoupila do vozidla, a to ačkoli již byl obeznámen s obsahem správního spisu, tedy i s obsahem výpovědí obou strážníků.

[23] Z výše uvedených důvodů tedy žádná z uplatněných výtek podřaditelných pod kasační důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) či b) s. ř. s. nebyla ze strany Nejvyššího správního soudu shledána důvodnou.

IV. Závěr a náhrada nákladů řízení

[24] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené závěry zamítl kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. věty poslední.

[25] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl v tomto řízení o kasační stížnosti úspěch, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému v souvislosti s tímto řízením nevznikly náklady přesahující jeho běžnou úřední činnost, proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. srpna 2019

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu